

HELEEN VAN ROYEN  **SELFMADE**

Een fotografisch zelfonderzoek

**LEBO
WSKi**

Van 16 mei tot 7 september 2014 zijn deze foto's
geëxposeerd in het Letterkundig Museum

© 2014 Heleen van Royen
© 2014 Dutch Media Books, Amsterdam

Fotografie Heleen van Royen
Omslag en binnenwerk Baqup

ISBN 978 90 488 2101 3
NUR 654

www.heleenvanroyen.nl
www.dutch-media.nl

Dit is een uitgave van Dutch Media Books bv

Voor Z.



INHOUD

VOORWOORD HANS AARSMAN

- 1 LICHT
- 2 LIEFDE
- 3 SEKS
- 4 VERGANKELIJKHEID
- 5 DUISTERNIS

BETON

Als ik aan de foto's van Heleen van Royen denk, zie ik een blok grijs beton voor me. Een ongenaakbaar blok van 1 meter breed, 1 meter diep, 0,8 meter hoog. Het blok ligt midden op een grasveld. Eerst denk je, wat doet dat stomme blok beton daar? Jammer van het gras dat erdoor geplet wordt. Dan zie je dat er iets op het blok geschreven staat. Het staat ondersteboven, je moet je omdraaien om het te lezen. Er staat: *SOCLE DU MONDE*. Sokkel van de wereld. Je hebt de drie woorden nog niet helemaal gelezen, of de wereld begint te tolleren. Het blok beton ligt niet meer in de weg, het verstikt het gras dat eronder ligt niet langer, maar het draagt. Het draagt de wereld. Het draagt de wereld waarop je staat.

De sokkel is gemaakt door de Italiaanse kunstenaar Piero Manzoni. Manzoni had een erg ruime opvatting over kunst. Daaraan hebben we dit geniale werk te danken. Hij heeft ook eens een werkje gemaakt dat lijkt op een blikje tomatenpuree. Maar er staat niet op *Passata di pomodoro*. Er staat op *Merda d'Artista*, stront van de kunstenaar. En dat zit er ook echt in, stront, en wel Piero Manzoni's eigen stront. Daar heb ik dan weer minder mee. Maar het blok beton dat in plaats van een sta in de weg opeens de wereld blijkt te dragen, je zou willen dat je het zelf bedacht had.

Ik wil niet beweren dat de zelfportretten van Heleen van Royen de wereld dragen. Ook niet

als je ze ondersteboven ziet. Je moet je oordeel even uitstellen. Dat wil ik beweren.

In het hoofdstuk 'Vergankelijkheid' in dit boek staat een foto van een touwtje. Aan dat touwtje hangt een tampon. Het touwtje staat strak, er wordt aan getrokken. Door Heleen van Royen neem ik aan. Met het laatste stukje zit de tampon nog vast in haar vagina, anders kon het touwtje niet strak staan. Er zit bloed op de tampon. Moet dat nou? We weten zo langzamerhand toch wel hoe een bebloede tampon eruitziet? Dat denk je de hele tijd als je dit boek doorbladert. En niet alleen bij de foto van de tampon. Bij alles denk je: waarom moeten we deelgenoot worden van Heleen van Royens buitenkant?

Bedenk nu even dat Heleen 49 is. En dan toch bloed op haar tampon? Elke keer spant het erom of de overgang zich al heeft aangediend. Zit er bloed op de tampon? Dan is het vonnis weer een maand uitgesteld.

Een van mijn favorieten is beland in het hoofdstuk 'Seks'. Hij staat op een rechterpagina, er zit een druppel water in Heleens haar. Wat doet een druppel water in het hoofdstuk 'Seks'? Zou het geen sperma zijn? Natuurlijk is het sperma. Net als de donkere plek op haar hesje. Had de foto in het hoofdstuk 'Duisternis' gestaan, dan was het glimmertje een traan geweest. In het hoofdstuk 'Licht'

VOORWOORD

was Heleen net onder de douche vandaan gekomen of net uit het zwembad geklommen.

Een boek vol foto's waarbij je zelf mag verzinnen wat het onderwerp van de foto's drijft om ze te maken. En aan ons te laten zien. Is ze exhibitionistisch? Hysterisch? Narcistisch? Hoe doorgestudeerd die drie kwalificaties ook mogen klinken, ze vellen een oppervlakkig oordeel. Ze zijn als kijken naar Manzoni's blok beton zonder dat je de tijd neemt om het opschrift te lezen. Iets minder vooringenomenheid, iets meer fantasie en je kunt deze foto's zien als strijd. De strijd van een vrouw die nietsontziend wil zijn. Niet ten koste van anderen, hoogstens ten koste van zichzelf. Ze toont zichzelf zoals ze is, een vrouw van 49. Is dat goed? Schieten we daar iets mee op? Weet ik niet. Dapper is het zeker. Blijft er iets over voor de verbeelding? Valt er iets te ontdekken? Voor mij wel. Dat rood van die tampon. Nooit bedacht wat voor verheugend teken dat kan zijn. Dat glimmertje in haar haar, waar je alle kanten mee op kunt.

HANS AARSMAN heeft een wekelijkse rubriek in *de Volkskrant* waarin hij als een detective persfoto's analyseert: 'De Aarsman Collectie'. Hij schuift af en toe aan bij *De Wereld Draait Door* en is solo in het theater te zien.





LICHT

















